

کمیت های فیزیکی

نکته:

کمیت‌های برداری را توسط پیکان کوچکی ($\rightarrow$) که بر روی کمیت قرار می‌دهیم،
مشخص می‌کنیم، مانند نماد $\vec{d}$

اندازه و بزرگی یک بردار را به طور مثال با نماد $|\vec{d}|$ مشخص می‌کنند.

کمیته های برداری

به روش هندسی

به روش عددی

جمع برداری

1- روش مثلثی

بردارها را بصورت مساوی و متناظر بدنبال هم رسم کرده ؛ سپس، بارسم برداری از ابتدای اولی به انتهای دومی. بردار برآیند $\vec{R}$ بدست می آید.

2- روش متوازی الاضلاع

اگر دو بردار به گونه‌ای رسم شوند که هم ابتدا باشند، متوازی الاضلاعی به کمک دو بردار رسم می‌کنیم، قطر رسم شده، نشان دهنده‌ی بردار برآیند $\vec{R}$ است.

3- روش چند ضلعی

چند بردار را پشت سر هم رسم می کنیم برداری که ابتدای اولی رابه انتهای
آخری متصل می کند: بردار برآیند $\vec{R}$ آنها است

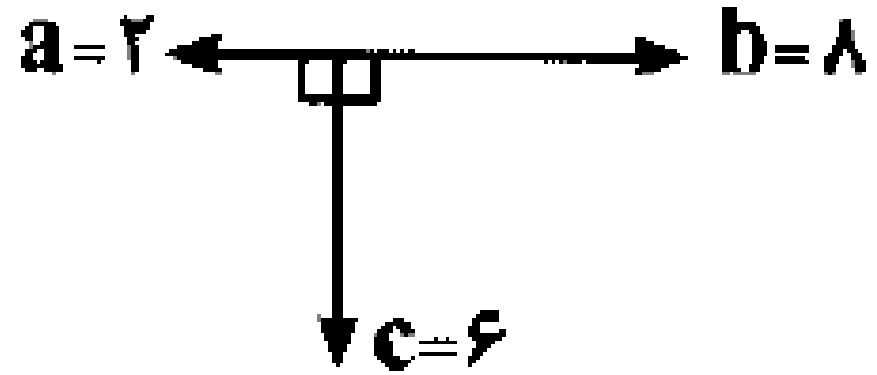
محاسبه اندازه براینند دو بردار

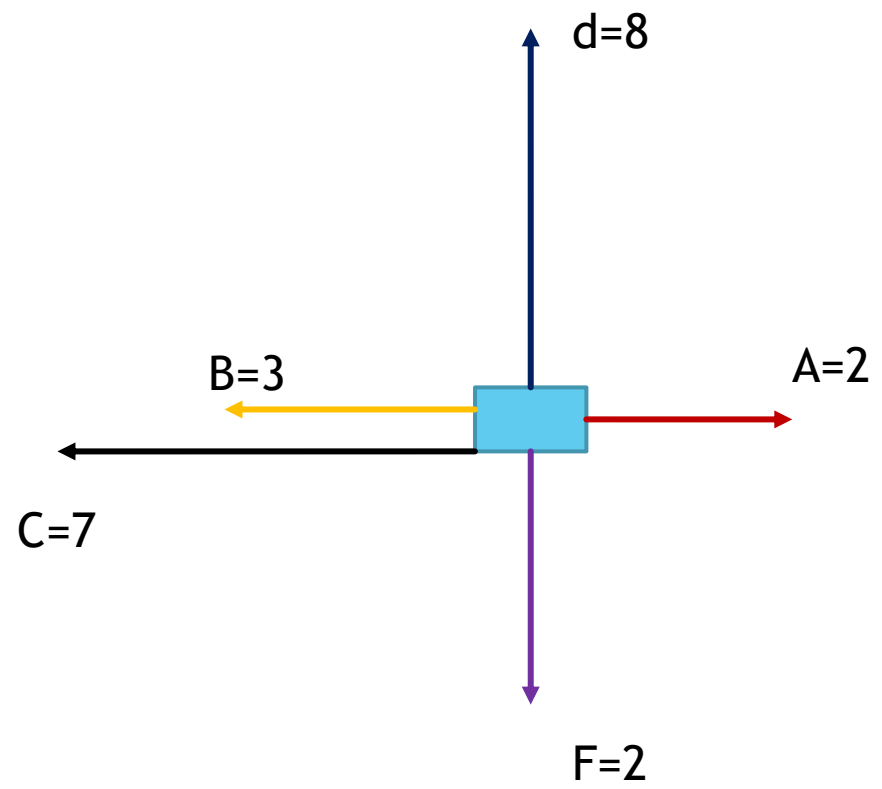

مثال: برابند دو بردار $A=3$ و $B=4$ را در حالت های زیر بدست آورید؟

- الف) دو بردار هم راستا و هم جهت باشند
- ب) دو بردار هم راستا و جهت مخالف باشند
- پ) دو بردار برهم عمود باشند
- ت) دو بردار با یکدیگر زاویه 37° درجه بسازند

برایند بردارهای زیر را حساب کنید

برایند دو بردار عمود بر هم $5\sqrt{5}$ میباشد اگر بردار اول دو برابر بردار دوم باشد
اندازه دو بردار را بدست آورید؟

برایند دو بردار عمود بر هم $6\sqrt{10}$ میباشد اگر بردار اول سه برابر بردار دوم
باشد اندازه دو بردار را بدست آورید؟

موضوع : شناخت حرکت

حرکت شناسی (سینماتیک)

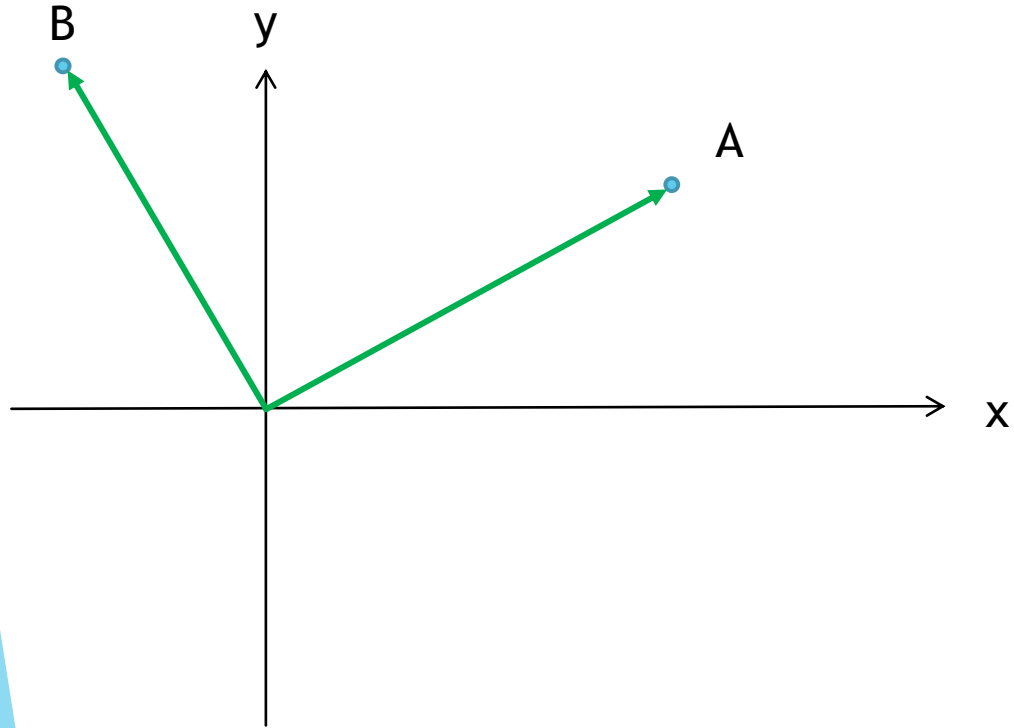
بخشی از علم فیزیک که حرکت اجسام را مورد بررسی قرار می دهد.

برای مثال، مدت زمان رسیدن تندی خودرو از صفر به ۱۰۰ کیلومتر بر ساعت یکی از معیارهای مقایسه خودروهای امروزی در صنعت خودروسازی است.

بردار مکان

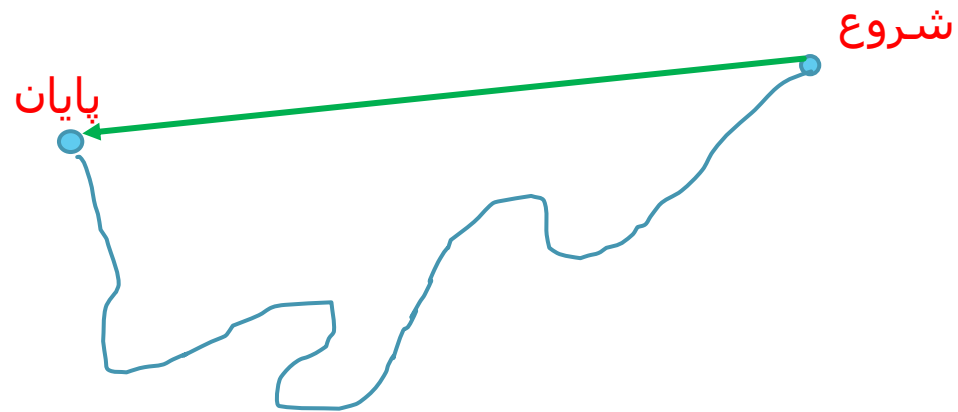
برداری است که در هر لحظه مبدأ مختصات را به مکان جسم وصل می کند.

جابه جایی:

پاره خط جهت داری که مکان آغازین حرکت را به مکان پایانی حرکت وصل می کند .

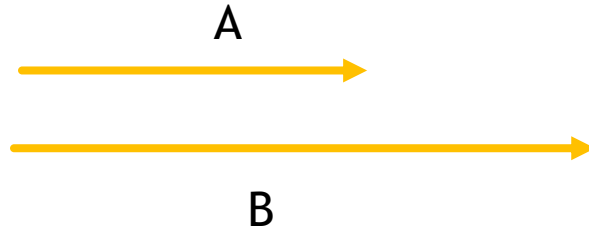

کمیتی است برداری و یکای آن متر است.

محاسبه جابه جایی

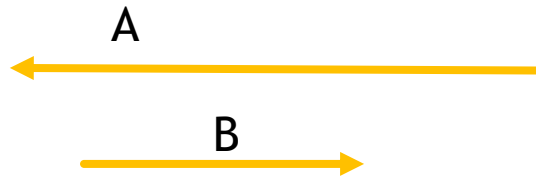
1- اگر جابه جایی در یک جهت و در یک راستا انجام شود به صورت زیر محاسبه میشود:

$$d = A + B$$

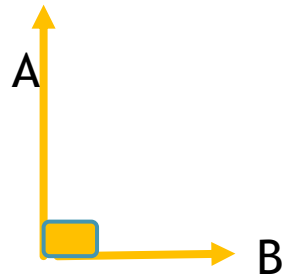

2- اگر جابه جایی ها در یک راستا ولی جهت های مخالف باشند:

$$d = A - B$$

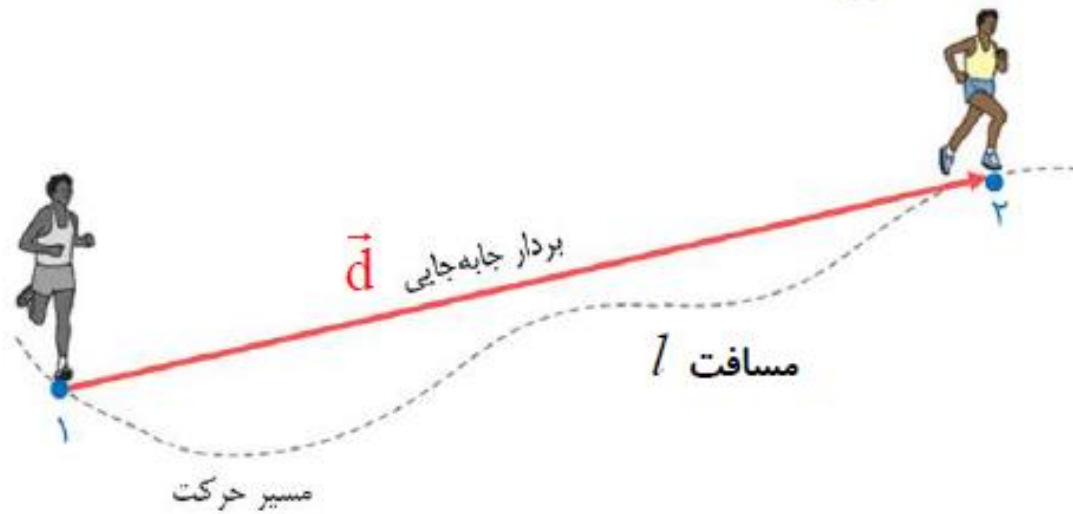
3- اگر جابه جایی ها بر هم عمود باشند :

$$d = \sqrt{A^2 + B^2}$$

مسافت : l

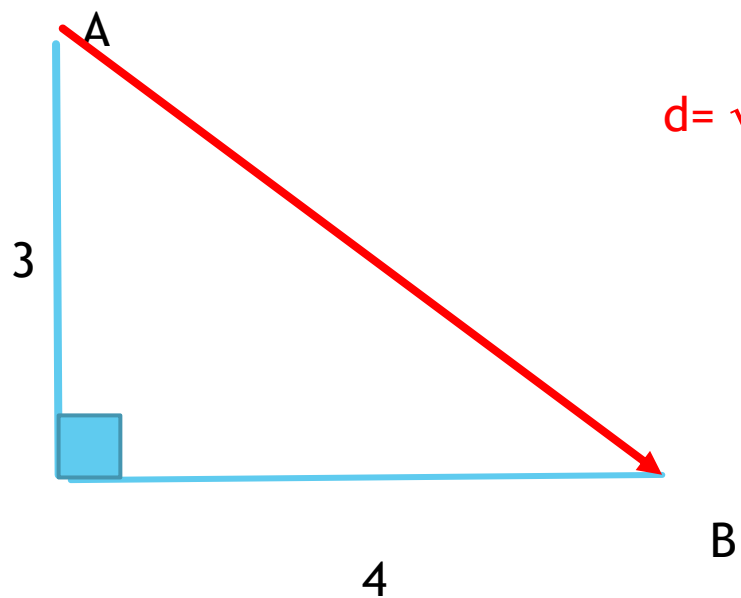
کل طول مسیر پیموده شده توسط متحرک

کمیتی است نرده‌ای و یکای آن متر است.

تمرین

جابه جایی و مسافت متحرک را از نقطه A تا B بدست آورید؟

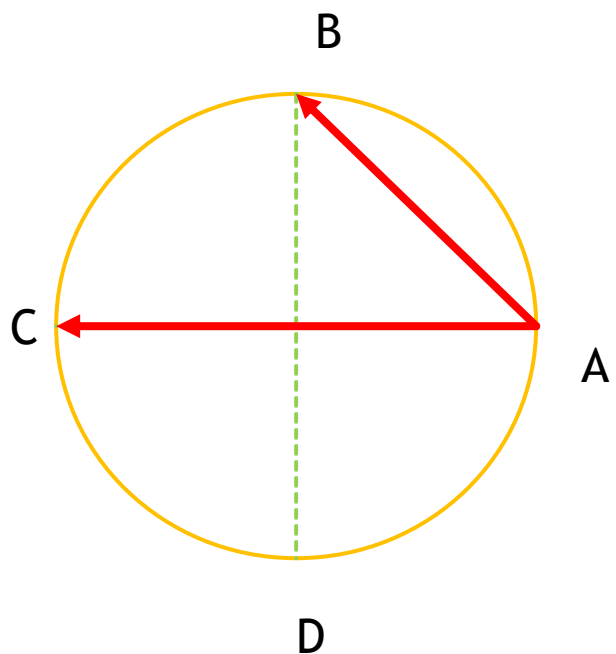

$$d = \sqrt{3^2 + 4^2} = 5$$

$$l = 3 + 4 = 7$$

تمرین

متحرکی بر روی مسیر دایره ای شکلی به شعاع ۵ متر در حال حرکت است در هر یک از حالت های زیر جابه جایی و مسافت را حساب کنید؟

الف) متحرک از A تا B حرکت کند

ب) متحرک از A تا C حرکت کند

$$d = \sqrt{5^2 + 5^2} = \sqrt{50}$$

$$l = \frac{1}{4}(2\pi r) = 7/5$$

$$d = 5 + 5 = 10$$

$$l = \frac{1}{2}(2\pi r) = 15$$

سرعت متوسط:

نسبت جابه جایی به زمان سپری شده

$$\vec{v}_{av} = \frac{\vec{d}}{\Delta t}$$

سرعت متوسط کمیتی برداری است که با بردار جابه جایی هم جهت است.

تندی متوسط :

نسبت مسافت پیموده شده به زمان سپری شده را **تندی متوسط** گویند.

$$s_{av} = \frac{l}{\Delta t}$$

۱- کمیت نرده ای است

۲- یکای آن در SI، متر بر ثانیه (m/s) است.

۳- چون **علامت مسافت**، مثبت است، در نتیجه **تندی همواره مثبت** است.

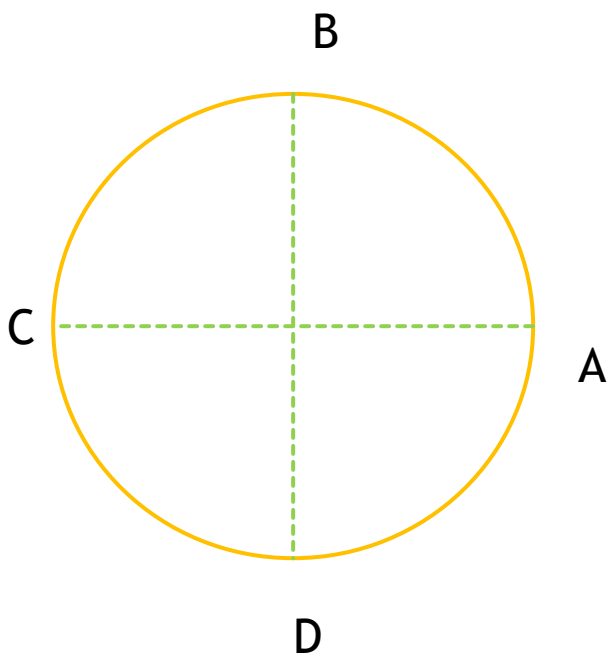
نکته:

تمرین

متحرکی بر روی مسیر دایره ای شکلی به شعاع ۵ متر در حال حرکت است در هر یک از حالت های زیر سرعت متوسط و تندی متوسط را حساب کنید؟

الف) متحرک از A تا B را در ۲۰ ثانیه طی کند

الف) متحرک از A تا C را در ۳۰ ثانیه طی کند

انواع حرکت

حرکت یک بعدی

حرکت چند بعدی

مکان متحرکی روی محور Xها در لحظه‌ی $t = 2\text{ s}$ برابر 8 m و در لحظه‌ی $t = 10\text{ s}$ برابر -16 m می‌باشد. سرعت متوسط متحرک در این مدت چند متر بر ثانیه است؟

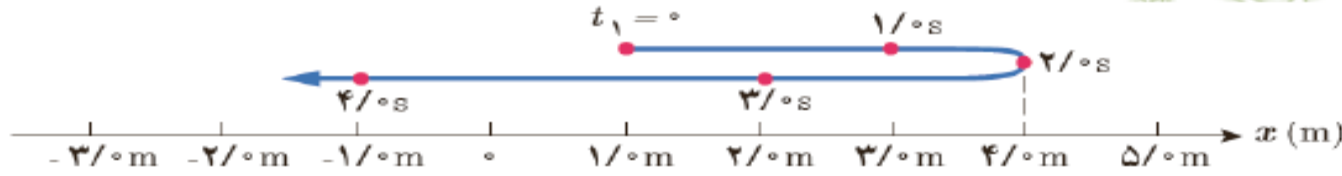
متحرکی بر روی خط راست در مدت 3دقیقه با سرعت 5متر بر ثانیه و در مدت 2دقیقه در همان جهت با سرعت 10متر بر ثانیه حرکت می کند سرعت متوسط متحرک را بدست آورید؟

متحرکی 100 متر مسیر بر روی خط راستی را با سرعت 10 متر بر ثانیه و 200 متر در همان جهت را با سرعت 20 متر بر ثانیه طی می کند سرعت متوسط متحرک را بدست آورید؟

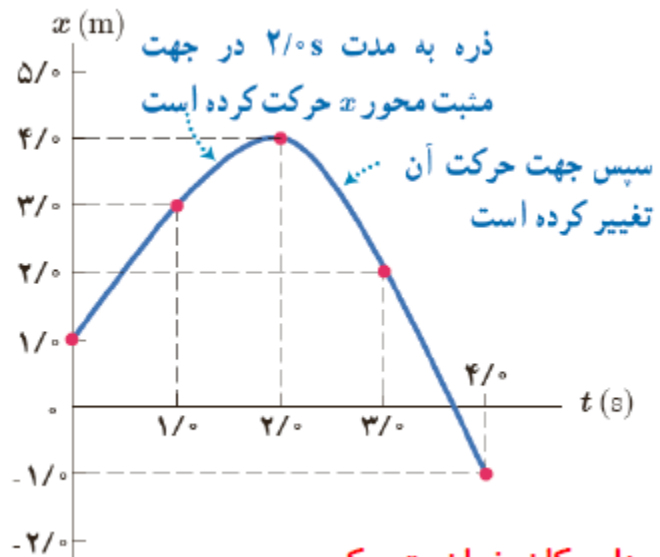
نمودار مکان - زمان

نموداری است که مکان متحرک را در هر لحظه مشخص می کند.

با استفاده از این نمودار می توان مکان، جابه جایی، مسافت ..... را تعیین کرد.

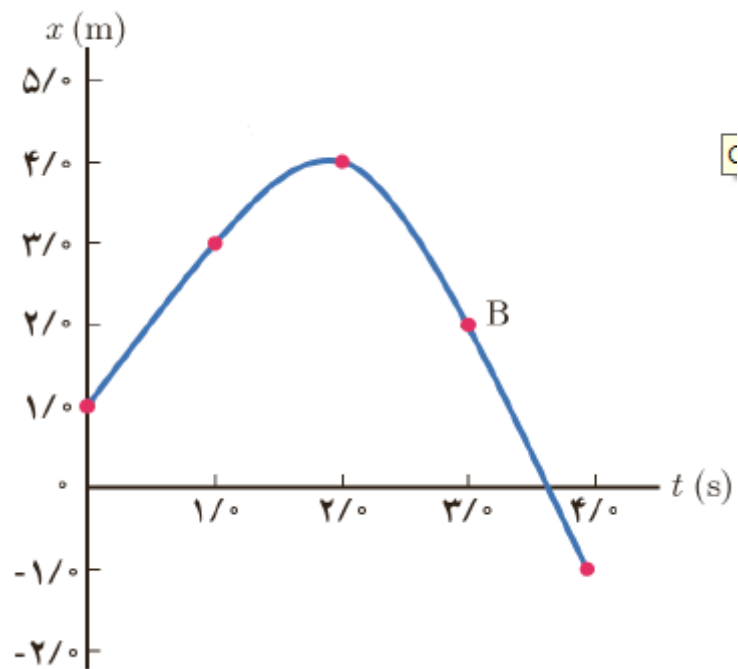

مسیر حرکت ذره در امتداد محور x

نمودار مکان-زمان متحرک.

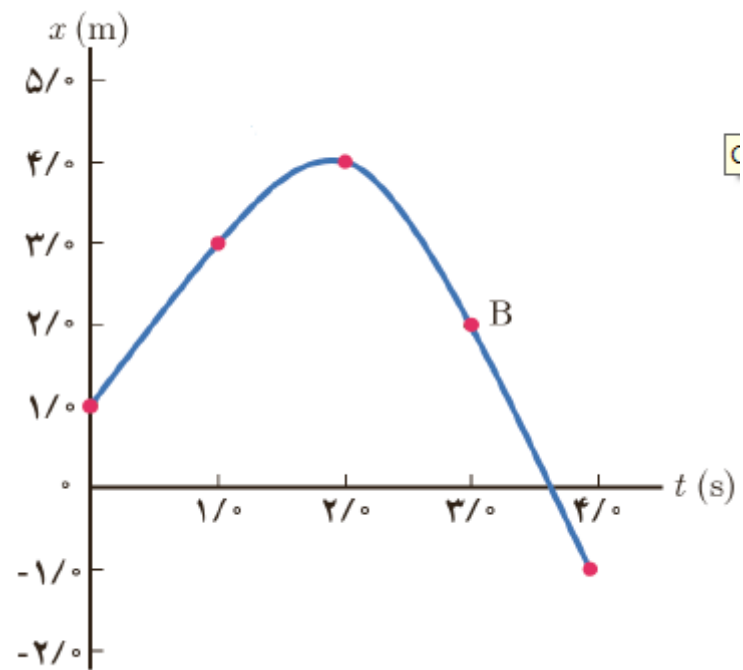
$t(s)$	$x(m)$
0	1
1	3
2	4
3	2
4	-1

اطلاعاتی که می توان از نمودار مکان - زمان بدست آورد:

1- مکان اولیه

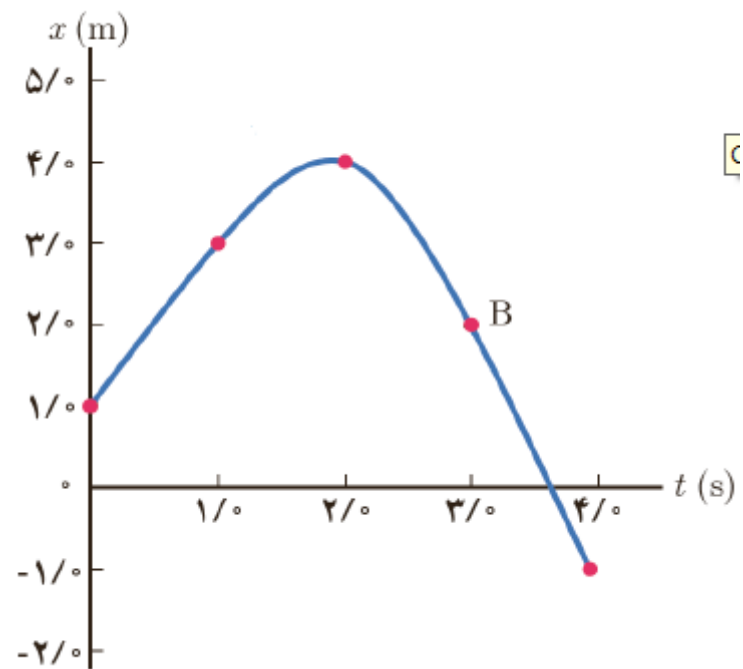
2- جابه جایی

3- علامت سرعت

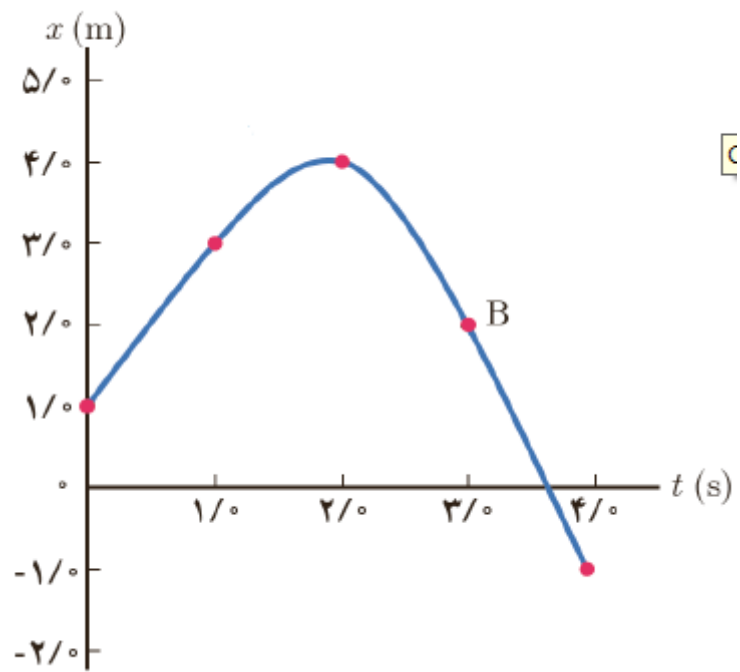
4- اندازه سرعت

5- نقطه برگشت پذیر

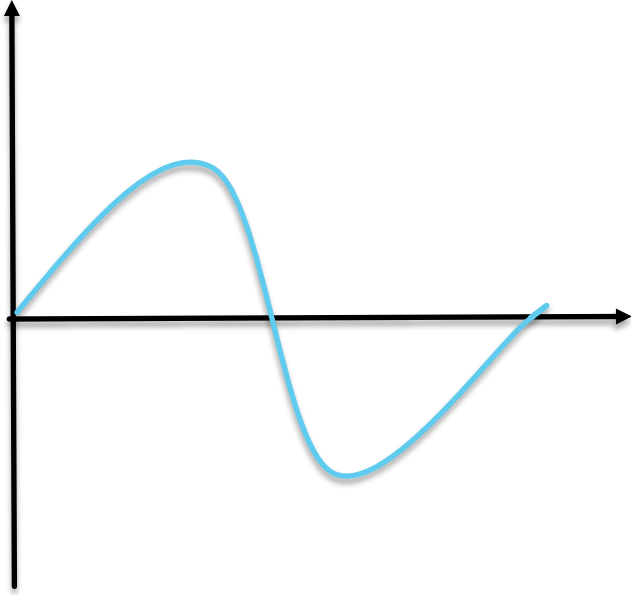
6- زمان عبوری از مبدا مکان

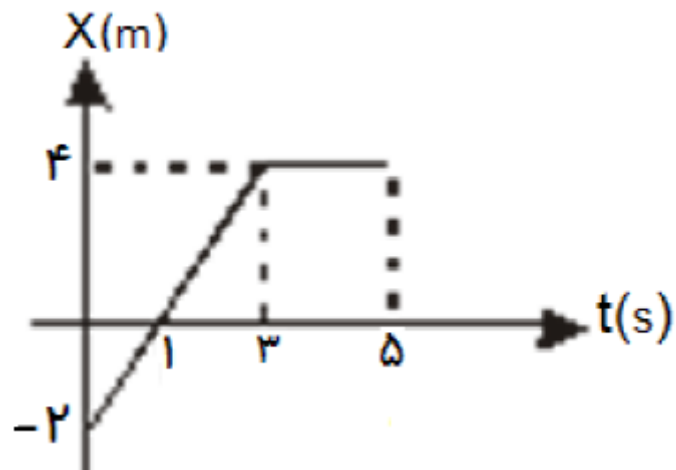
7- مسافت

8- علامت شتاب

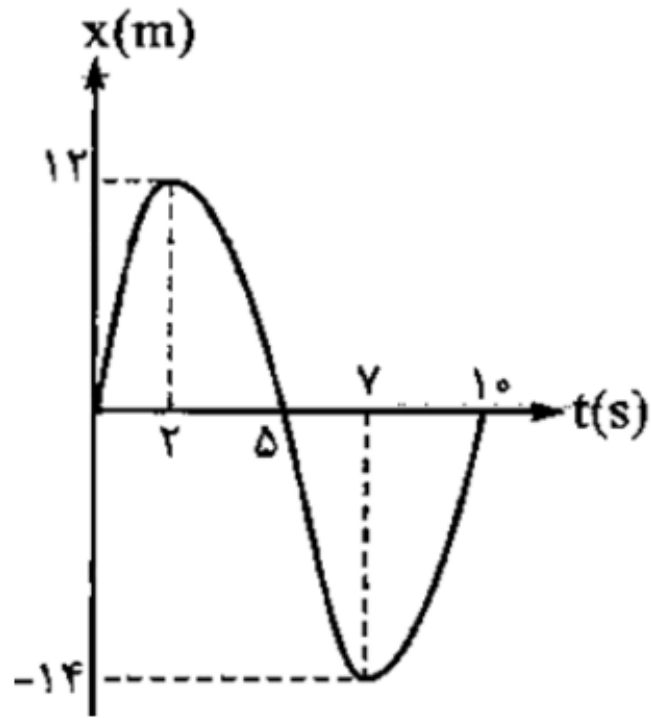
9- نوع حرکت

نمودار مکان - زمان متحرکی به صورت شکل مقابل است. تندی و سرعت متوسط متحرک
بین دو لحظه ی $t_1 = 1$ s تا $t_2 = 5$ s بر حسب متر بر ثانیه به دست آورید؟

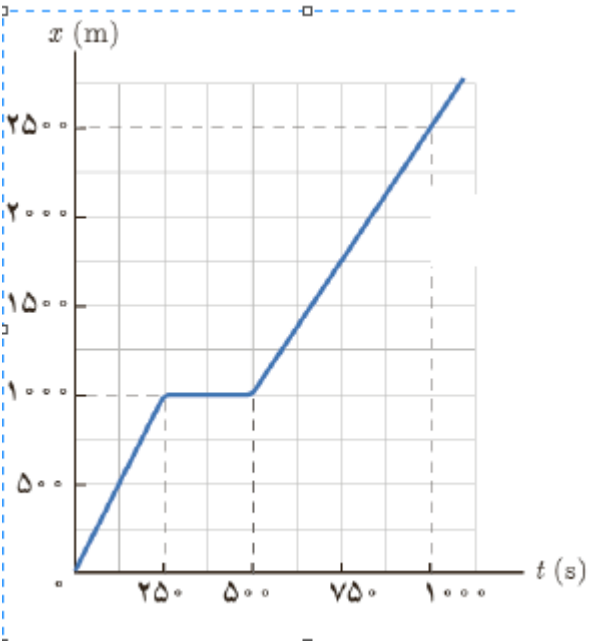

باتوجه به نمودار مکان زمان زیر، جدول داده شده را کامل کنید.

بازه زمانی	مسافت	جابه جایی	سرعت متوسط	تندی متوسط
صفر تا ۲ ثانیه				
۲ تا ۷ ثانیه				
صفر تا ۱۰ ثانیه				
صفر تا ۷ ثانیه				
۲ تا ۱۰ ثانیه				

شکل زیر نمودار مکان-زمان حرکت یک دوندۀ دوی نیمه استقامت را در امتداد یک خط راست نشان می دهد. الف) در کدام بازۀ زمانی دوندۀ سریع تر دویده است؟
 ب) در کدام بازۀ زمانی، دوندۀ ایستاده است؟
 پ) سرعت دوندۀ را در بازۀ زمانی ۰S تا ۲۵۰S حساب کنید.
 ت) سرعت دوندۀ را در بازۀ زمانی ۵۰۰S تا ۱۰۰۰S
 ث) سرعت متوسط دوندۀ را در بازۀ زمانی ۰S تا ۱۰۰۰S

تمرین:

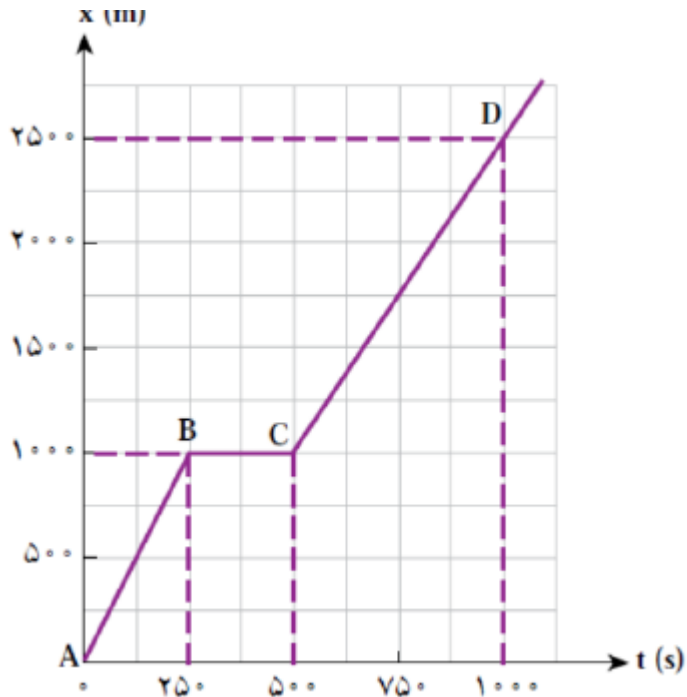
شکل روبه رو نمودار مکان زمان حرکت یک دونده را نشان می دهد.

الف) بین کدام دو نقطه، دونده سریع تر در حال دویدن بوده است؟

ب) سرعت دونده را بین دو نقطه A و B از نمودار حساب کنید.

پ) سرعت دونده را بین دو نقطه C و D حساب کنید.

ت) سرعت متوسط دونده را در بازه زمانی $t_1 = 0$ s تا $t_2 = 1000$ s حساب کنید.

موضوع : شتاب متوسط ولحظه ای

عوامل ایجاد شتاب

۱) اندازه سرعت تغییر کند.

۲) جهت سرعت تغییر کند.

۳) اندازه و جهت سرعت هر دو تغییر کند.

شتاب متوسط: a_{av}

نسبت تغییر سرعت Δv به مدت زمان تغییر سرعت Δt

$$a_{av} = \frac{v_2 - v_1}{t_2 - t_1}$$

انواع حرکت

حرکت یکنواخت

حرکت با شتاب ثابت

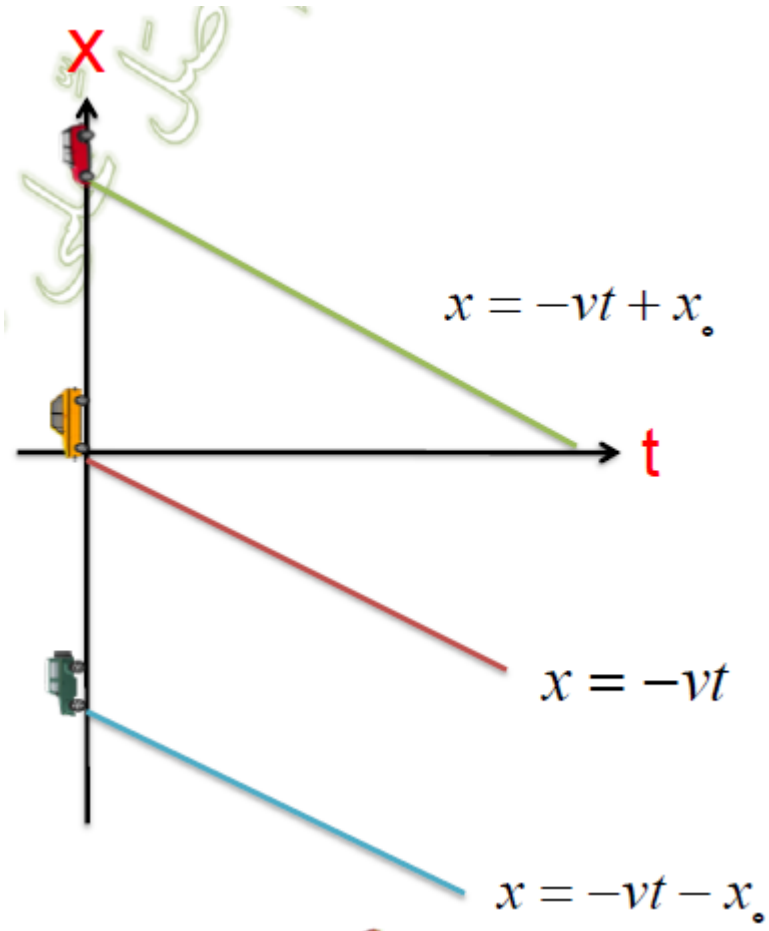
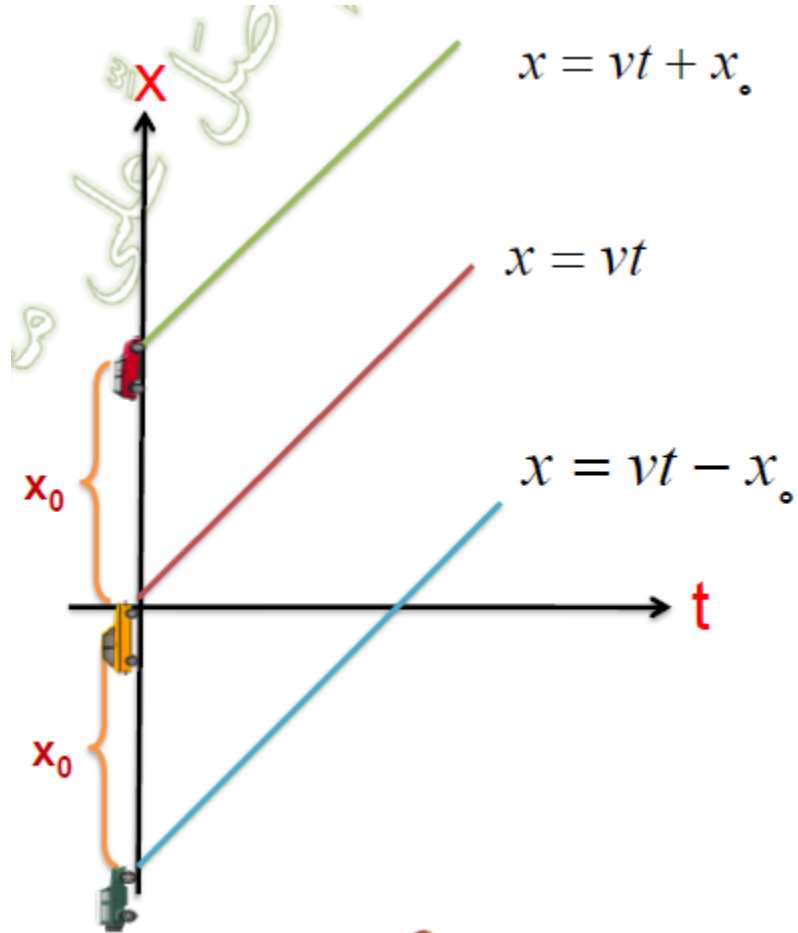

حرکت یکنواخت

- ▶ حرکت با تندی ثابت بر روی خط راست را حرکت یکنواخت گویند.

$$X = Vt + X_0$$

نمودار مکان-زمان حرکت یکنواخت

تمرین:

معادله متحرکی در سیستم SI عبارتست از: $x = \frac{3}{2}t - 4$ مطلوبست:

۱- سرعت متحرک چقدر است؟

۲- فاصله مکان اولیه متحرک از مبدأ چقدر است؟

۳- پس از گذشت زمان ۴ ثانیه جابجایی نهایی آن چقدر میباشد؟

تمرین:

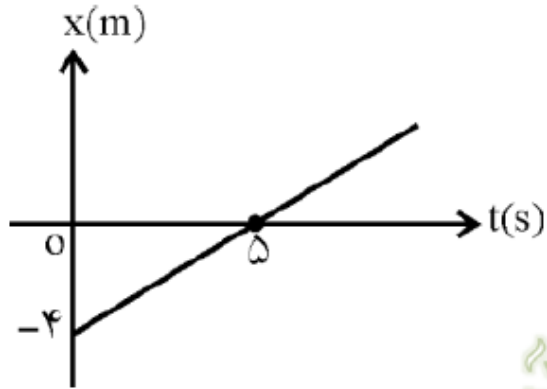
شکل زیر، نمودار مکان-زمان جسمی را نشان می دهد که روی خط مستقیم حرکت می کند.

الف) معادله ی حرکت جسم را بنویسید .

ب) سرعت متوسط جسم در بازه ی زمانی ۲ تا ۵ ثانیه چند متر بر ثانیه است؟

پ) در $t = 3$ s مکان جسم را تعیین کنید .

ت) جهت حرکت جسم را مشخص کنید .

موضوع : حرکت شتابدار ثابت در راستای افقی

معادله های حرکت شتاب ثابت :

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0 t + x_0$$

$$v = at + v_0$$

$$v^2 - v_0^2 = 2a\Delta x$$

$$\Delta x = \frac{v + v_0}{2} t$$

تمرین:

راننده اتومبیلی که با سرعت 72 km/h در حرکت است در یک لحظه مانعی را مقابل خود می بیند و سرعت خود را کم می کند به طوری که پس از 8 ثانیه می ایستد.

شتاب متوسط حرکت از لحظه ی کند شدن حرکت تا توقف آن چقدر است؟

$$v_0 = 72 \frac{\text{km}}{\text{h}} = 20 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$t = 8 \text{ s}$$

$$v = 0 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

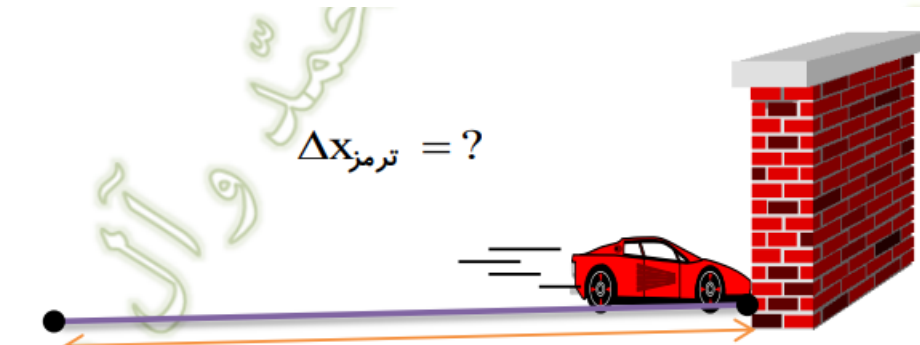
$$\bar{a} = ?$$

$$v = at + v_0$$

$$0 = 8a + 20$$

$$a = \frac{-20}{8} = -2.5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

بیشینه شتاب اتومبیلی در حین ترمز کردن، در جاده‌ی، ۲m/s^2 است. اگر اتومبیل با سرعت ۷۲km/h در حرکت باشد و راننده ناگهان مانعی را در فاصله ۴۵ متری خود ببیند، آیا می‌تواند اتومبیل را به موقع متوقف کند؟

$$a = -۲ \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$v_0 = ۲۰ \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$v = 0$$

$$\Delta x = ?$$

$$v^2 - v_0^2 = ۲a \Delta x$$

$$0^2 - ۲۰^2 = ۲(-۲) \Delta x$$

$$-۴۰۰ = -۴ \Delta x$$

$$\Delta x = ۱۰۰$$

سرعت یک اتومبیل در مدت 20 s بر روی یک مسیر مستقیم از 10 m/s به 18 m/s می‌رسد.

شتاب متوسط اتومبیل در این مدت چقدر است؟

$$t = 10\text{ s}$$

$$v_i = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$v_f = 18 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$a = ?$$

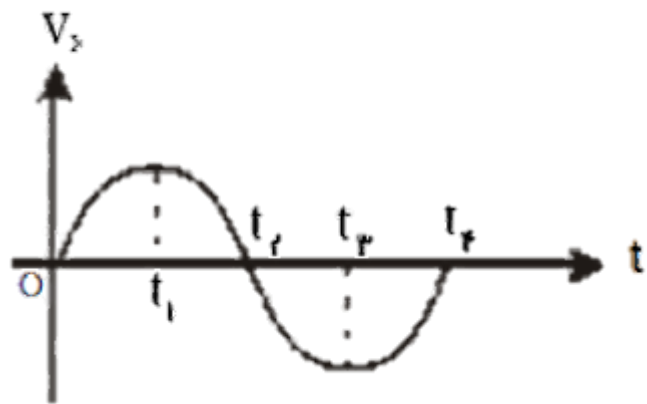
$$v_f = at + v_i$$

$$18 = 10a + 10$$

$$8 = 10a$$

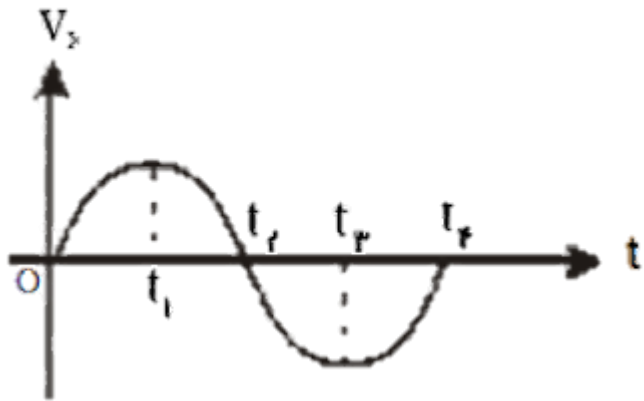
$$a = 0.8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

نمودار سرعت- زمان

1- سرعت اولیه:

کل برخورد نمودار با محور عمودی

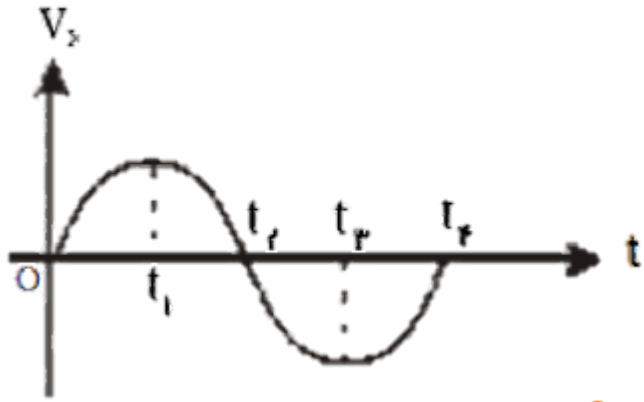

2- علامت سرعت

هرجا نمودار بالای محور t باشد سرعت مثبت

هرجا نمودار پایین محور t باشد سرعت منفی

3- علامت شتاب

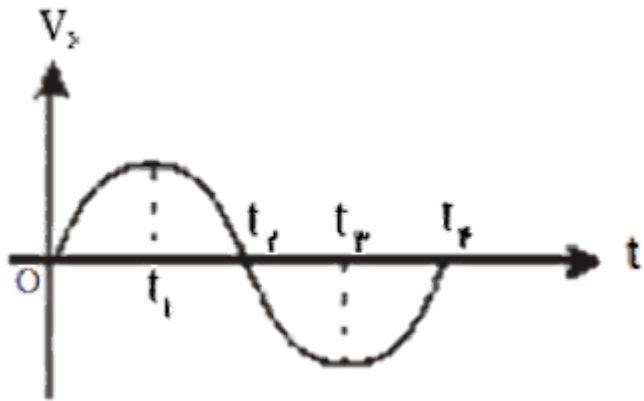

هر جا نمودار به سمت بالا حرکت کند شتاب مثبت

هر جا نمودار به سمت پایین حرکت کند شتاب منفی

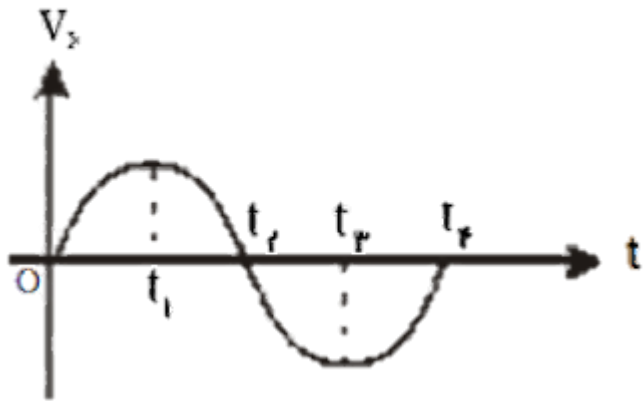
4- اندازه شتاب

$$a = \frac{v_2 - v_1}{t_2 - t_1}$$

5- نقاط برگشت پذیر

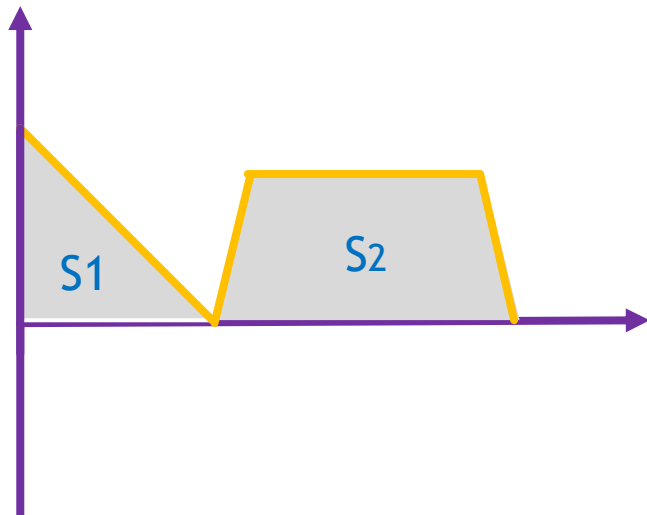
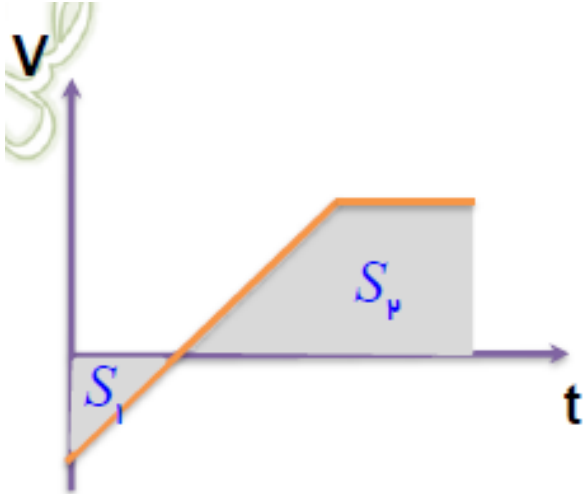

هر جا نمودار محور t را قطع کند سرعت متحرک

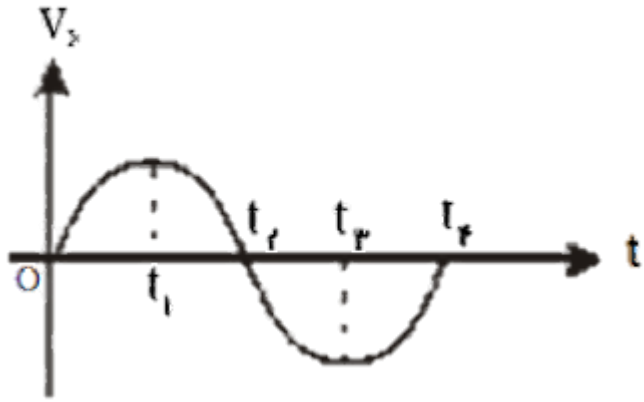
صفر و متحرک تغییر جهت داده است

۶- جابه جایی و مسافت

سطح زیر نمودار سرعت - زمان معرف جابه جایی و مسافت متحرک است

7- نوع حرکت

خم افقی یکنواخت

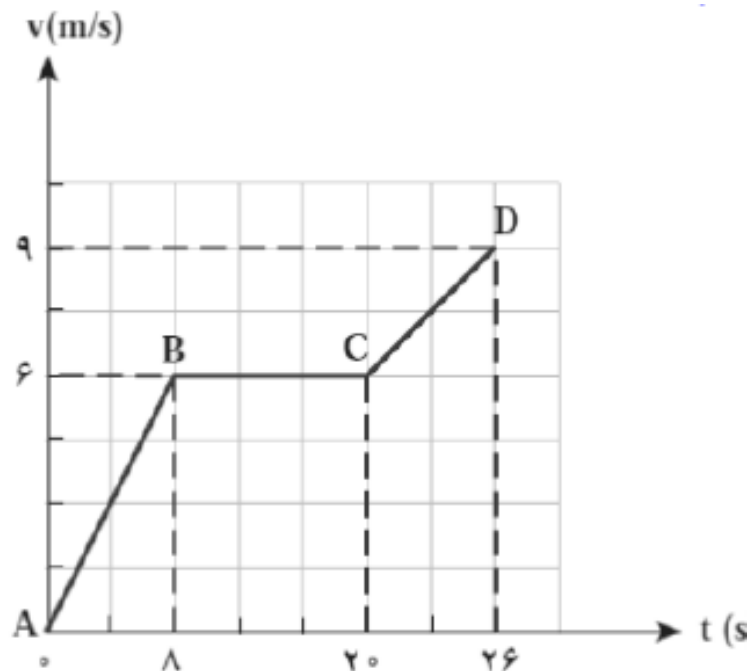
تندشونده $a_v > 0$

کندشونده $a_v < 0$

شکل روبه رو نمودار سرعت زمان متحرکی را در ۲۶ ثانیه نشان می دهد.

(الف) شتاب در هر یک از مرحله های BC، AB و CD چقدر است؟

(ب) شتاب متوسط در بازه زمانی صفر تا ۲۶ ثانیه چقدر است؟

$$a = \frac{v_1 - v_0}{t_1 - t_0}$$

$$a = \frac{6 - 0}{1 - 0} = \frac{6}{1} \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$a = \frac{6 - 6}{20 - 1} = 0$$

$$a = \frac{9 - 6}{26 - 20} = \frac{3}{6} \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = \frac{1}{2} \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

AB

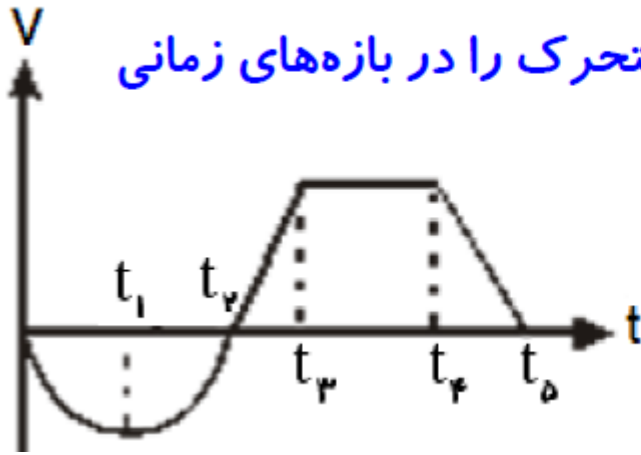
BC

CD

تمرین:

با توجه به نمودار سرعت - زمان شکل زیر نوع حرکت متحرک را در بازه‌های زمانی مختلف بیان کنید؟

پاسخ:

بازه زمانی $(0 - t_1)$ شتابدار با شتاب متغیر و **تندشونده** (از محور زمان دور می‌شود)

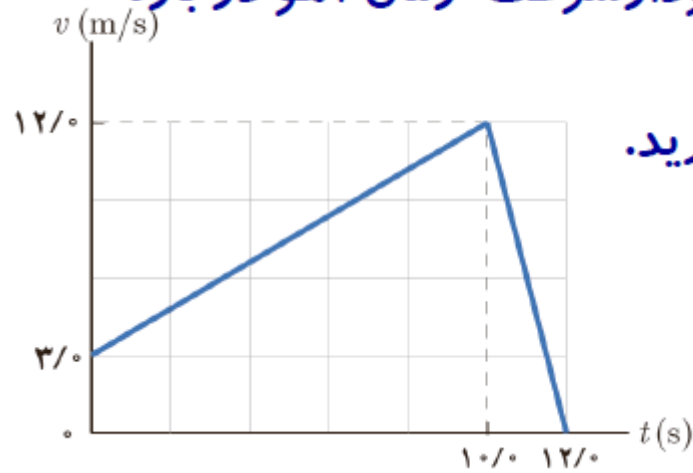
بازه زمانی $(t_1 - t_2)$ شتابدار با شتاب متغیر و **کندشونده** (به محور زمان نزدیک می‌شود)

بازه زمانی $(t_2 - t_3)$ شتابدار با شتاب **ثابت** و **تندشونده** (از محور زمان دور می‌شود)

بازه زمانی $(t_3 - t_4)$ یکنواخت (شتاب **صفر** است)

بازه زمانی $(t_4 - t_5)$ شتابدار با شتاب **ثابت** و **کندشونده** (به محور زمان نزدیک می‌شود)

آهویی در مسیری مستقیم در امتداد محور x می دود. نمودار سرعت-زمان آهو در بازه

زمانی صفر تا ۱۲S مطابق شکل است. در این بازه زمانی
الف) مسافت کل پیموده شده توسط آهو را به دست آورید.
ب) جابه جایی آهو را پیدا کنید.

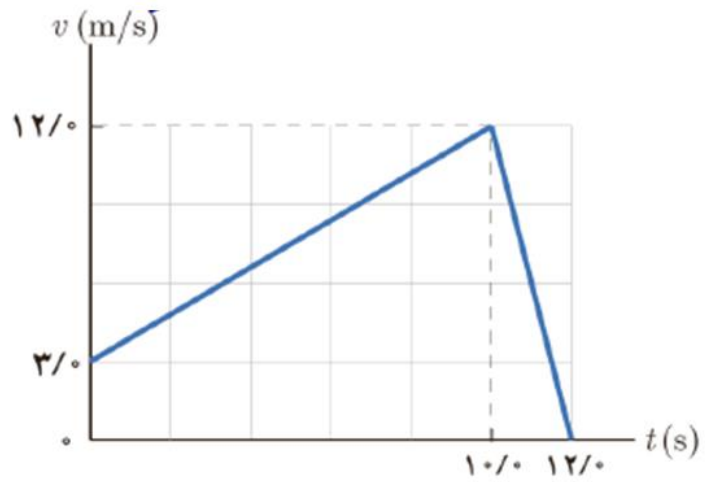
پ) نمودار شتاب-زمان آهو را رسم کنید.

پاسخ:

$$S_1 = \frac{30 + 120}{2} \times 10 = 750 \quad S_2 = \frac{2 \times 120}{2} = 120$$

$$L = S_1 + S_2 = 870$$

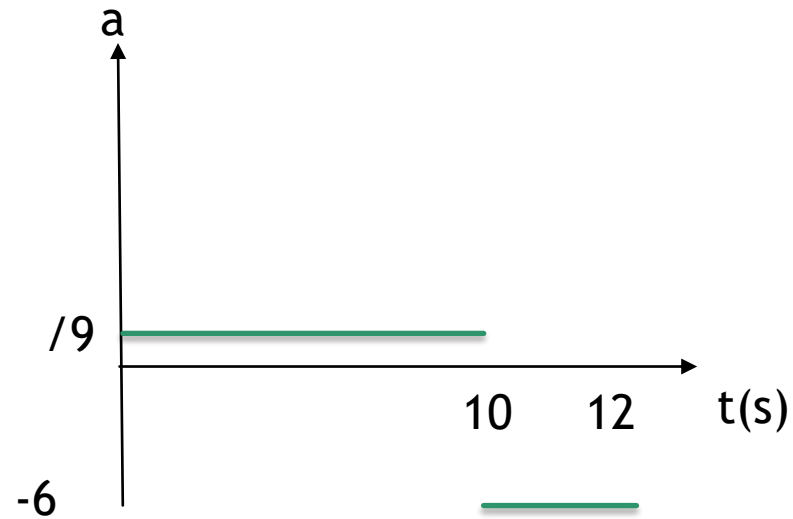
$$\Delta x = S_1 + S_2 = 870$$

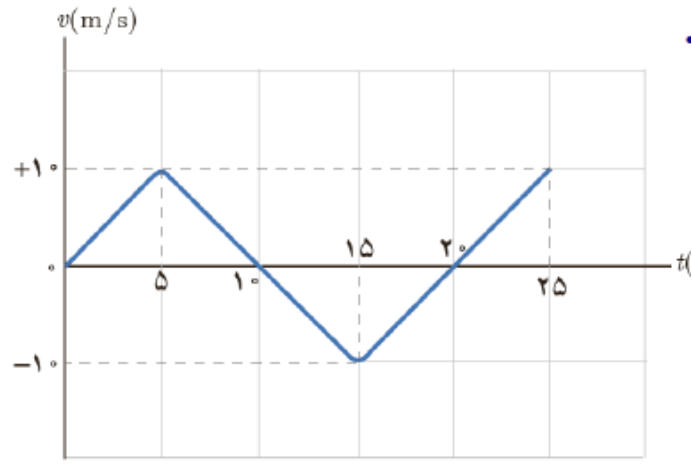
$$a = \frac{v_f - v_i}{t_f - t_i}$$

$$a_i = \frac{12 - 3}{10 - 0} = 9 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$a_f = \frac{0 - 12}{12 - 10} = -6 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

۵- نمودار سرعت-زمان متحرکی مطابق شکل زیر است.
الف) نمودار شتاب زمان این متحرک را رسم کنید.

$$a = \frac{v_2 - v_1}{t_2 - t_1}$$

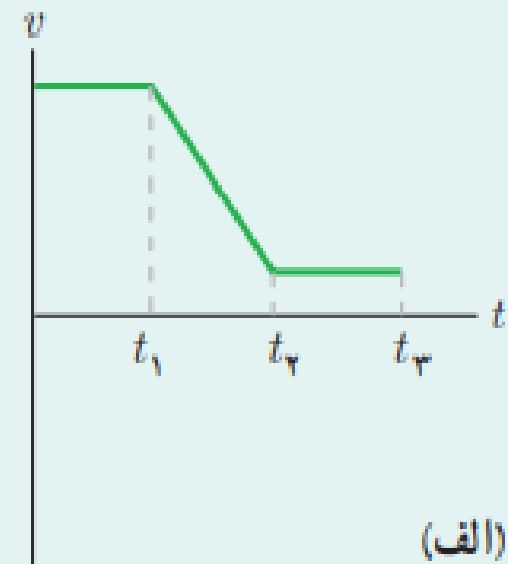
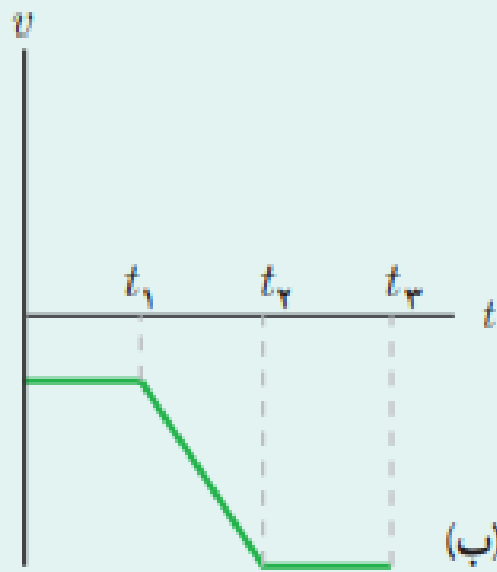
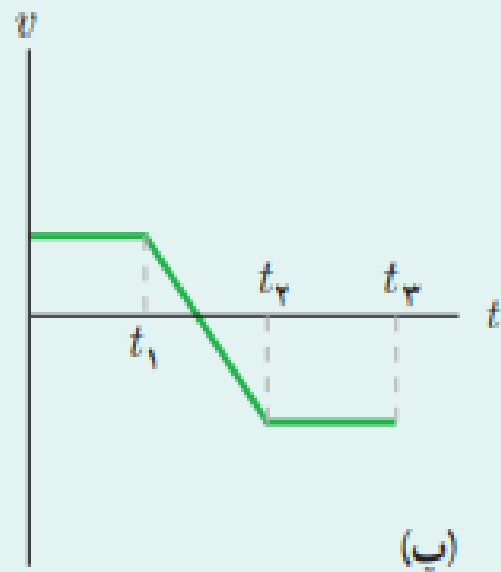
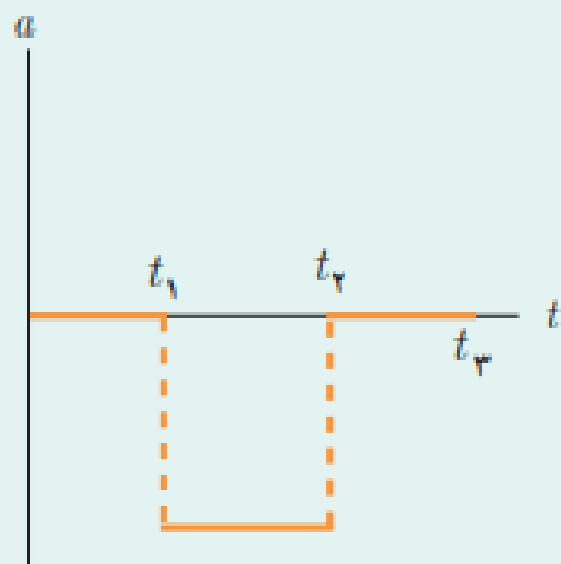
$$a = \frac{10 - 0}{5 - 0} = 2 \frac{m}{s^2}$$

$$a_2 = \frac{-10 - 10}{15 - 5} = \frac{-20}{10} = -2 \frac{m}{s^2}$$

$$a_3 = \frac{10 - (-10)}{25 - 15} = 2 \frac{m}{s^2}$$

نمودار شتاب - زمان متحرکی که در امتداد محور x حرکت می کند مطابق شکل زیر است. توضیح دهید چگونه هر یک از نمودارهای سرعت - زمان شکل های الف، ب و پ می تواند متناظر با این نمودار شتاب - زمان باشد.

موضوع : سقوط آزاد

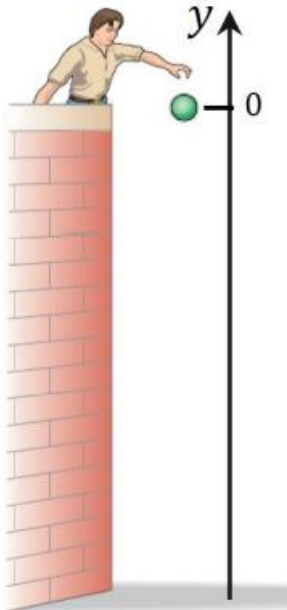
سقوط آزاد

به حرکتی در راستای قائم گفته می شود که جسم تحت تأثیر جاذبه گرانشی،

در نزدیکی سطح زمین سقوط می کند و از مقاومت هوا صرف نظر می کنیم

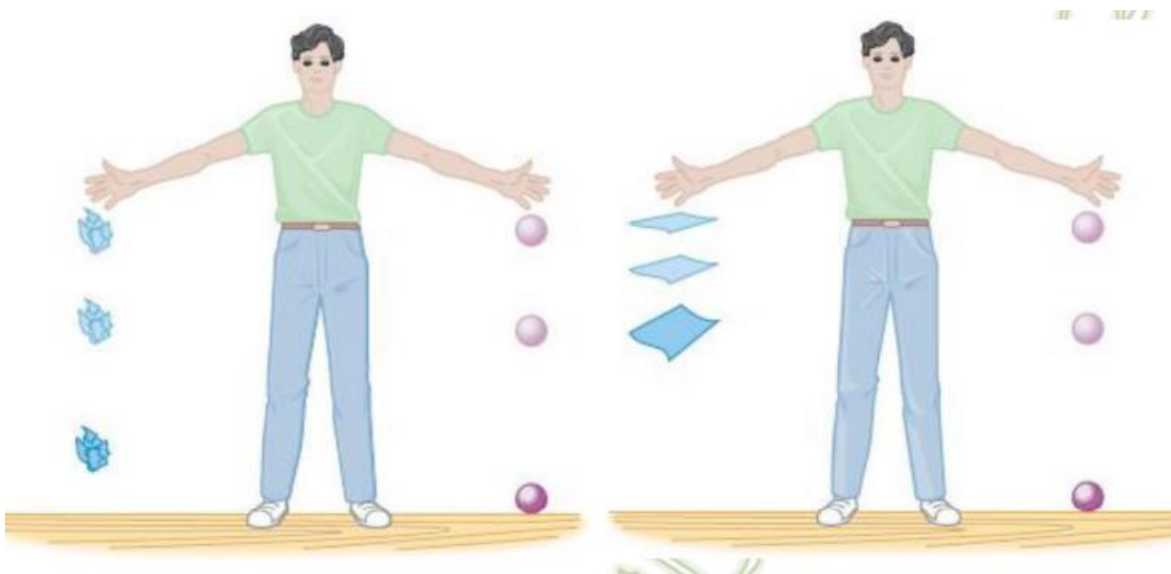
اگر جسم رها شود یا پرتاب به سمت بالا یا پرتاب به سمت پایین، همه سقوط آزاد محسوب

می شوند. زیرا پس از جدا شدن جسم از دست، فقط تحت تأثیر نیروی وزن سقوط می کنند.

پرسش:

یک برگه کاغذ و گلوله را در دو حالت رها می کنیم یک بار گلوله و کاغذ معمولی و بار دیگر گلوله و کاغذ مچاله شده باشد، زمان رسیدن را مقایسه کنید؟

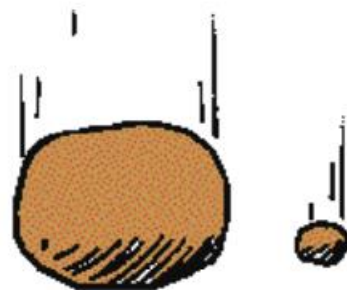
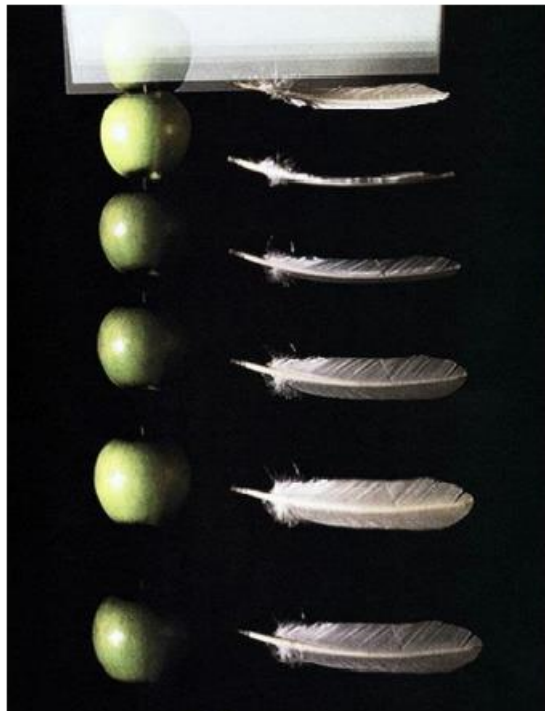

در حضور مقاومت هوا

بدون مقاومت هوا

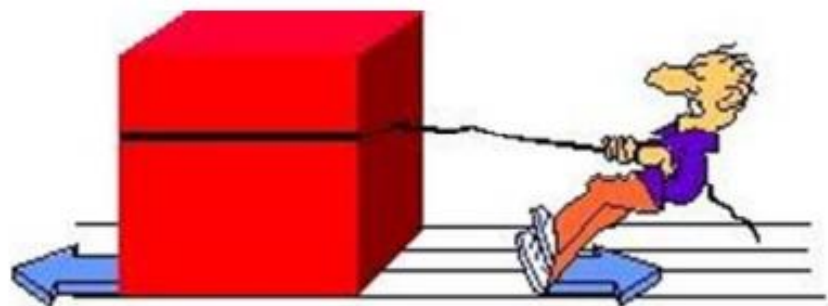
یک سنگ کوچک و یک سنگ بزرگ اگر از ارتفاع مساوی رها شوند با همدیگر به زمین می رسند.

دینامیک

دینامیک

علم بررسی نیرو های وارد بر یک جسم را دینامیک گویند.

نیروچه ویژگی‌هایی دارد؟

نیرو ($\vec{F}$) کمیتی برداری است. یعنی علاوه بر اندازه ($|\vec{F}|$)، جهت نیز دارد.

جمع چند نیرو از قاعده‌ی جمع بردارها پیروی می‌کند.

بزرگی نیرو را به کمک نیروسنج اندازه‌گیری می‌کنیم.

یکای اندازه‌گیری نیرو، نیوتون است، با نماد N نمایش می‌دهند.

پرسش:

تاثیر نیرو بر یک جسم به چه شکل های ممکن است خود را نشان دهد؟

شروع به حرکت کردن

توقف

کم و زیاد شدن اندازه سرعت

تغییر جهت سرعت

تغییر شکل آن جسم

در چه حالت می گوییم نیروهای وارد بر جسم متوازن اند؟

موقعی که این نیروها **اثر یکدیگر را خنثی** کنند، به عبارت دیگر برآیند نیروهای وارد بر جسم صفر شود، در این صورت اگر جسم ساکن باشد، همچنان ساکن باقی می ماند و اگر در حال حرکت باشد، سرعت جسم تغییر نمی کند و ثابت می ماند.

قانون اول نیوتون

یک جسم، حالت سکون یا حرکت با سرعت ثابت خود را حفظ می کند، مگر آنکه تحت تاثیر نیروی خالص (غیر صفری) قرار گیرد.

لختی

خاصیتی در اجسام که میل دارند، وضعیت اولیه (سکون یا حرکت یکنواخت)

خود را هنگامی که نیروی خالص وارد بر آنها صفر است حفظ کنند.

به قانون اول نیوتون ، قانون لختی نیز می گویند.

الف) چرا حرکت سریع مقوا در شکل الف، سبب افتادن سکه در لیوان می شود؟

با فرض اینکه اصطکاک مقوا با سکه ناچیز است، ضربه افقی وارد شده به مقوا، فقط به مقوا اثر کرده ولی سکه با حفظ وضعیت اولیه (لختی) در راستای افقی جابه جا نشده و در لیوان سقوط می کند.

پرسش:

چرا هنگامی که شخصی در یک خودروی ساکن نشسته است و خودرو ناگهان شروع به حرکت می کند، شخص به عقب پرتاب می شود؟

وقتی سرنشین خودرو روی صندلی نشسته است، کاملاً به دستگاه وصل نشده است (یک پارچه نیست) در هنگام شروع حرکت صندلی خودرو به جلو حرکت می کند و شخص تمایل به حفظ وضعیت سکون خود دارد پس به عقب پرتاب شده و در صندلی فرو می رود .

قانون دوم نیوتون:

هر گاه بر جسم نیروی خالصی وارد شود، جسم شتاب می گیرد که این شتاب با

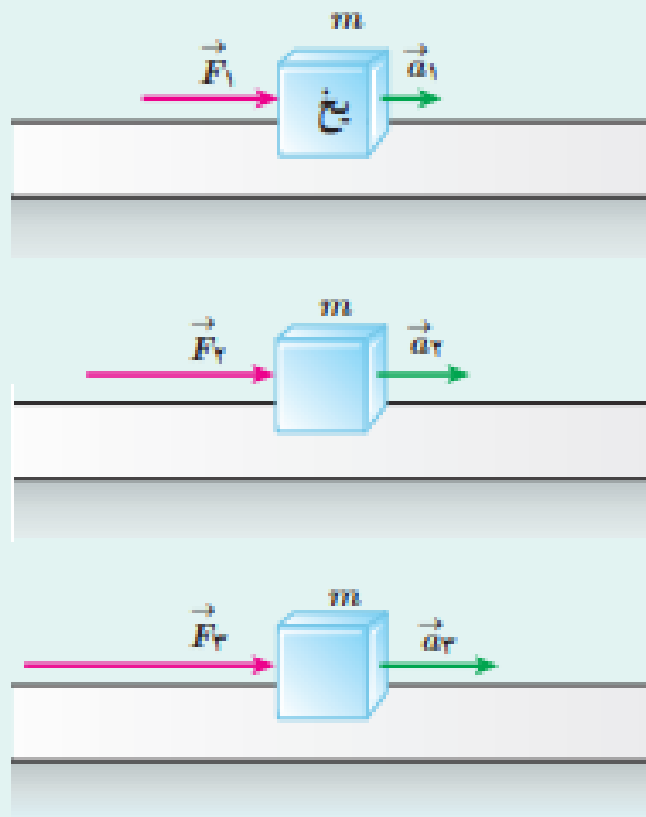
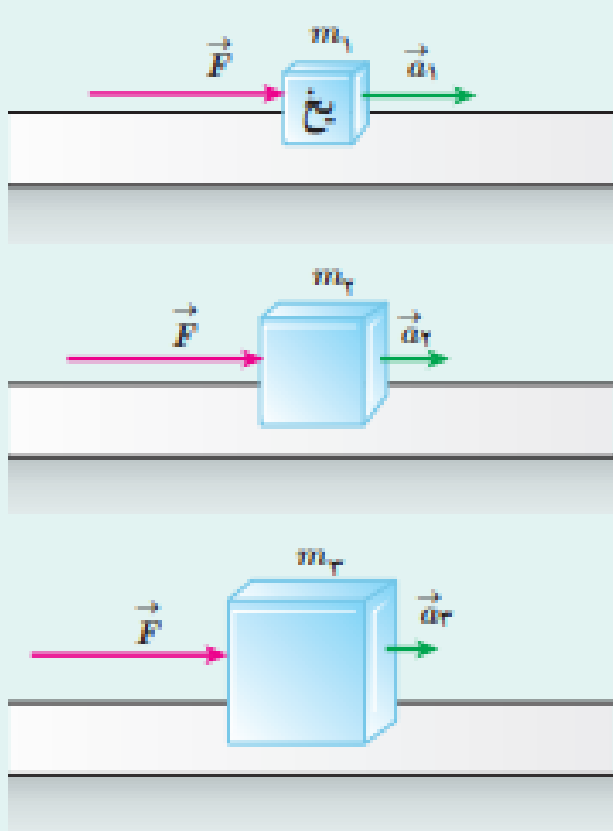
نیروی خالص وارد بر جسم نسبت مستقیم دارد و در همان جهت نیروی خالص

است و با جرم جسم نسبت وارون دارد.

$$\vec{a} = \frac{\vec{F}_{net}}{m}$$

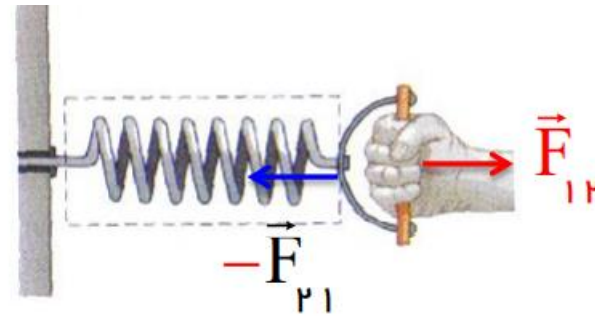
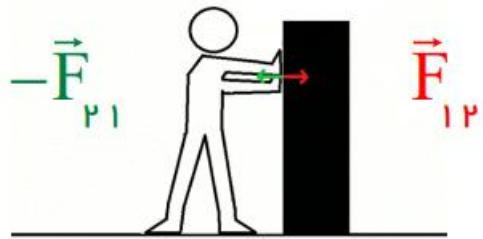

در شکل های زیر، قطعه یخ ها روی یک سطح افقی بدون اصطکاک قرار دارند. استنباط خود را از این شکل ها بیان کنید.

قانون سوم نیوتون

هرگاه جسمی به جسم دیگر نیرو وارد کند، جسم دوم نیز به جسم اول نیرویی هم اندازه و هم راستا اما در خلاف جهت وارد می کند.

هر دو نیرو هم اندازه و هم راستا ولی در خلاف جهت یکدیگرند

ویژگی های نیروهای کنش و واکنش :

۱- این دو نیرو همواره هم اندازه ، هم راستا و در سوهای مخالف یکدیگرند.

۲- این دو نیرو هم نوعاند، به عنوان مثال هر دو گرانشی اند و یا هر دو الکتریکی اند.

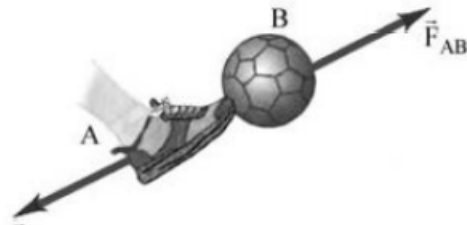
۳- نیروهای کنش و واکنش را نمی توان جمع کرد زیرا به دو جسم وارد می شوند.

پرسش:

چرا نمی توان گفت برآیند نیروهای کنش و واکنش **صفر** است؟

زیرا نیروهای کنش و واکنش به دو **جسم مختلف** وارد می شوند، بنابراین برآیند آن ها معنا ندارد.

توضیح دهید چرا هنگامی که قایق ران پارو می زند، قایق در آب حرکت می کند؟

پارو به آب در جهت عقب نیرو وارد می کند (نیروی کنش) قانون سوم نیوتون آب نیز به پارو (و در واقع به قایق) و در جهت جلو نیرو وارد می کند (نیروی واکنش). در نتیجه این نیرو، باعث حرکت قایق در آب می شود.

انواع نیروها

۱- نیروهای تماسی:

در اثر تماس دو جسم به هم ایجاد می شوند و به محض اینکه تماس این دو قطع شود، نیرو هم حذف می شود. مثل، هل دادن، کشیدن، ضربه زدن و...

۲- نیروهای میدانی:

این نیروها به واسطه یک میدان (مانند میدان الکتریکی، میدان مغناطیسی یا میدان گرانشی) که یک جسم ایجاد کرده است بر جسم دیگر اثر می کنند.

انواع نیروها

۱- نیروی وزن W

۲- نیروی مقاومت هوا f_D

۳- نیروی تکیه گاه F_N

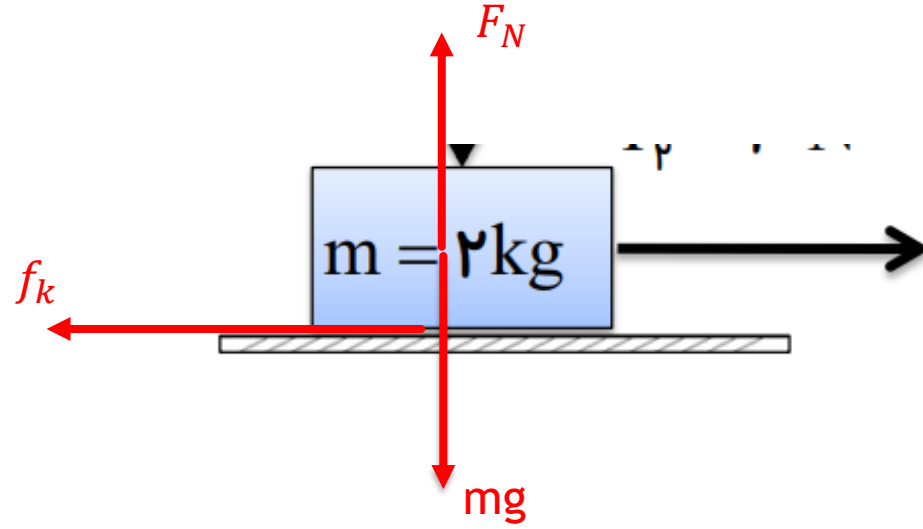
۴- نیروی اصطکاک

۵- نیروی کشسانی فنر F_e

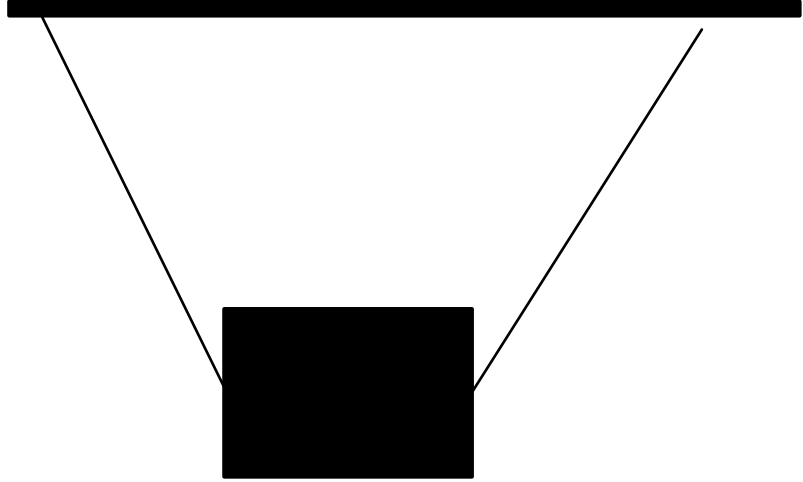
۶- نیروی کشش نخ T

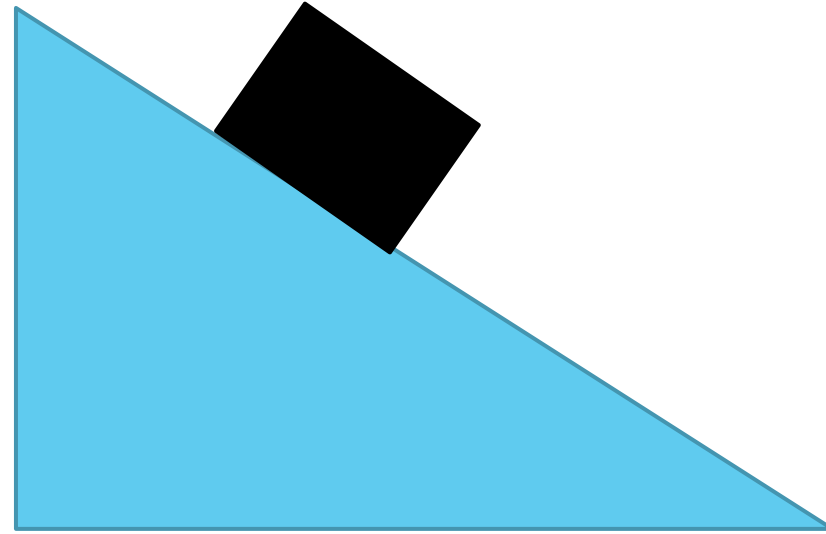
۷- نیروی گرانشی F_g

نیروی وارد بر جسم را در حالت های زیر رسم کنید

استراتژی حل مسایل دینامیک:

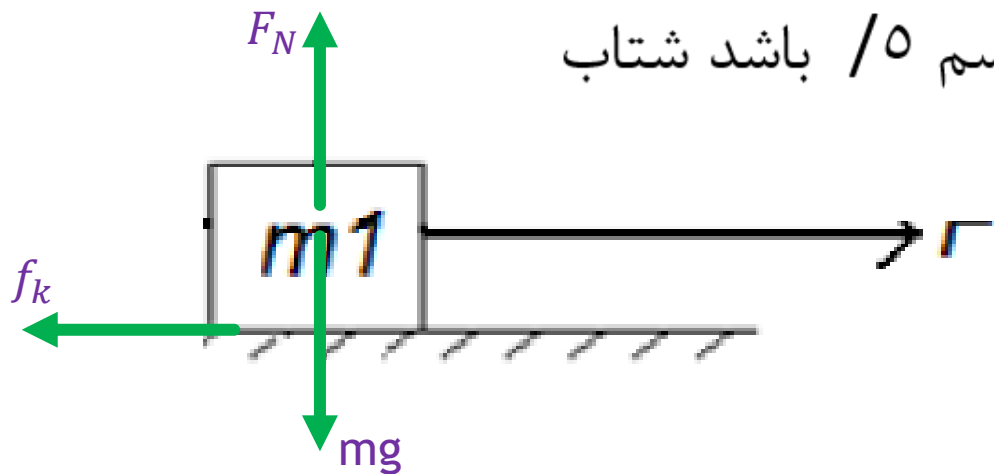
اشکل ساده ای از جسم و تکیه گاه آن را رسم می کنیم.

نیروهای وارد بر جسم را شناسایی کرده و آن ها را روی شکل مشخص می کنیم.

محورهای مختصات مناسب با مبداء گرانیگاه جسم انتخاب می کنیم.

با استفاده از معادله های $\sum f_x = m a_x$ و $\sum f_y = m a_y$ شتاب جسم را حساب می کنیم.

جسمی به جرم ۵ کیلوگرم با نیروی افقی ۱۰۰ نیوتون کشیده می شود اگر ضریب اصطکاک بین سطح و جسم ۰/۵ باشد شتاب حرکت جسم را به دست آورید؟

$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg = 0$$

$$F_N = mg$$

$$F_N = 5 \times 10 = 50$$

$$\sum F_x = ma_x$$

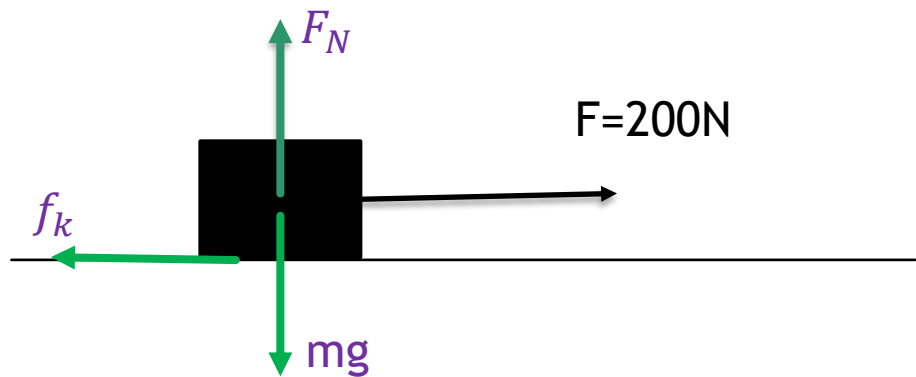
$$F - f_k = ma$$

$$F - \mu_k F_N = ma$$

$$100 - 0.5 \times 50 = \Delta a$$

$$75 = \Delta a$$

$$a = 15 \frac{m}{s^2}$$

جسمی به جرم ۸ کیلوگرم با نیروی افقی ۲۰۰ نیوتون کشیده می شود اگر ضریب اصطکاک بین سطح و جسم $\frac{1}{2}$ باشد شتاب حرکت جسم را به دست آورید؟

$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg = 0$$

$$F_N = mg$$

$$F_N = 8 \times 10 = 80$$

$$\sum F_x = ma_x$$

$$F - f_k = ma$$

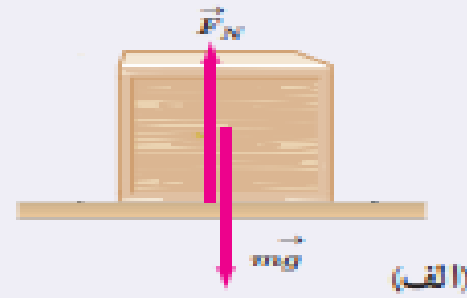
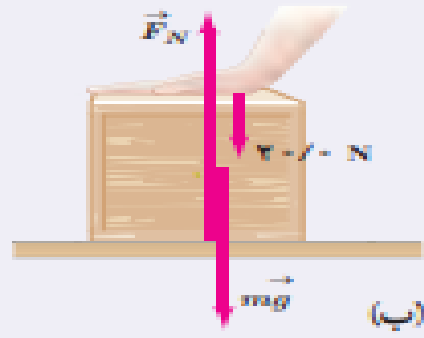
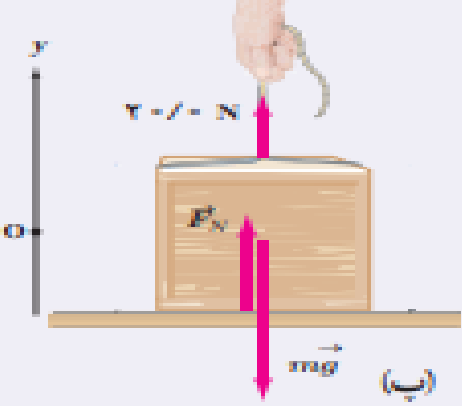
$$F - \mu_k F_N = ma$$

$$200 - 0.2 \times 80 = 8a$$

$$184 = 8a$$

$$a = 23 \frac{m}{s^2}$$

همانند شکل، جعبه‌ای به جرم $4/0 \text{ kg}$ روی میزی افقی قرار دارد. نیروی عمودی سطح را در حالت‌های نشان داده شده به دست آورید.

$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg + F = 0$$

$$F_N = mg - F$$

$$F_N = 4 \times 10 - 20 = 20$$

$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg - F = 0$$

$$F_N = mg + F$$

$$F_N = 4 \times 10 + 20 = 60$$

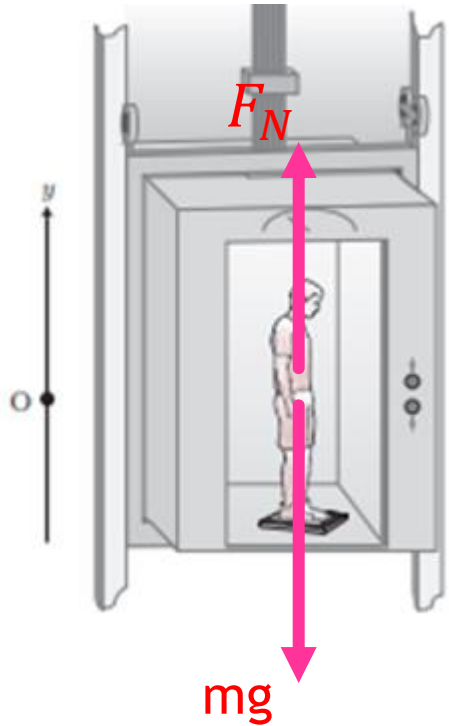
$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg = 0$$

$$F_N = mg$$

$$F_N = 4 \times 10 = 40$$

شخصی به جرم 50 کیلوگرم درون اسانسوری قرار دارد نیروی عمودی وارد بر شخص را در هر یک از حالت های زیر بدست آورید؟
 الف) اسانسور ساکن باشد؟
 ب) اسانسور با شتاب 3 متر بر مجذور ثانیه به سمت بالا حرکت کند؟
 پ) اسانسور با شتاب 3 متر بر مجذور ثانیه به سمت پایین حرکت کند؟

$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg = 0$$

$$F_N = mg$$

$$F_N = 50 \times 10 = 500 \text{ N}$$

$$\sum F_y = ma_y$$

$$F_N - mg = +ma$$

$$F_N = mg + ma$$

$$F_N = m(g + a)$$

$$F_N = 50 \cdot (10 + 3) = 650 \text{ N}$$

$$\sum F_y = ma_y$$

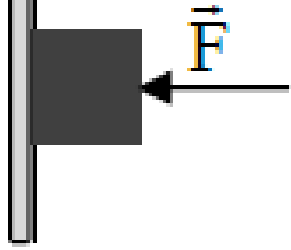
$$F_N - mg = -ma$$

$$F_N = mg - ma$$

$$F_N = m(g - a)$$

$$F_N = 50 \cdot (10 - 3) = 350 \text{ N}$$

همانند شکل روبه‌رو، جسمی را با نیروی افقی $F = 10\text{N}$ به دیوار فشرده و ثابت نگاه داشته‌ایم.

الف) سایر نیروهای وارد بر جسم را در پاسخ‌نامه رسم کنید.

ب) نیروی خالص وارد بر جسم چقدر است؟

